

Klar politikk for et grønt og rettferdig Oslo

INNLEDNING – KLAR POLITIKK.....	3
Vår visjon for Oslo	3
LEVENDE FOLKESTYRE UTENFOR EU	4
Levende bydeler	4
Kommunen – mer enn en tjenesteprodusent	4
En friere kommune – politisk og økonomisk	5
Nei til EU og EØS	5
KOLLEKTIV FORKJØRSRETT	6
En samferdselspolitikk for framkommelighet og godt miljø!	6
Kollektiv forkjørsrett	6
Sykkel	7
Vei	7
Sjøveien er miljøveien	8
EN GRØNNERE BY!.....	8
Byplanlegging	9
Energi	9
Renere luft	9
DEN DYNAMISKE KUNNSKAPS- OG KULTURBYEN.....	10
En politikk for innovasjon og verdiskaping	10
Universitetsbyen	11
Videregående skole og voksenopplæring	11
Grunnskolen og SFO	12
En sprek og sunn by	13
Kunst og kultur ut til folket!	13
Tro og livssyn	14
RETTFERDIG OG TRYGG BY	15
Utjevning og gode levekår for alle	15
Barnehager	15
Helse og eldreomsorg	16
Kamp mot rusmisbruk og vold	16
Flerkulturell by	17
Aleneboende	17
Funksjonshemmede	17
Homofile	18
BYUTVIKLING – DER DU BOR.....	18
Byutvikling, estetikk og landskapsrom	18
Flere og rimeligere boliger	19
Teknisk sektor	19

Innledning – klar politikk

Politikk handler om å ha visjoner og å gjøre konkrete valg. Den som går grundig til verks og leser mange partiprogram, vil se at det er forskjeller i hva partiene legger vekt på. Men mest av alt vil man bli slått av at partiene lover for mye og ikke klarer å være konkrete og gjøre tydelige valg.

Senterpartiet mener det er mye som kan gjøres bedre i Oslo – for eksempel å bedre kollektivtrafikken. Det sier også de fleste andre partiene. Forskjellen er at vi tør å prioritere: Vi vil øke kostnadene ved bruk av privatbil i Oslo for å gjøre det mindre attraktivt å bruke privatbil og stimulere folk til å reise kollektivt. Og for å få penger til å utvikle et kollektivtilbud som faktisk er et alternativ til privatbilen. Tør du å ta slike klare valg, kan Senterpartiet være et parti for deg.

Ved å bla gjennom de ulike kapitlene vil du få et inntrykk av de prioriteringene vi gjør på mange andre viktige områder.

Vår visjon for Oslo

Vi ønsker å gjøre Oslo mer rettferdig, spennende og levende. Vi ønsker at kommunen skal støtte aktivt opp om kulturlivet og den frivillige sektoren. Vi mener også at det er riktig at kommunen involverer seg langt mer i utviklingen av Oslo som utdannings- og kunnskapsby. Kommunen skal også gjøre mer for å utvikle næringslivet i regionen. I en globalisert verden kan Oslos næringsliv uten en tydelig offentlig næringspolitikk fort bli marginalisert, med de følgene det kan få for verdiskaping og utvikling av arbeidsmarkedet.

Vi ser ikke på Oslo kommune og bydelene kun som leverandører av offentlige tjenester. Vi ser på kommunen og bydelene som redskap og uttrykk for det fellesskapet vi som innbyggere utgjør. Vi ønsker at det skal bli enklere å bli kjent med hva som foregår i kommunen og øve innflytelse på dette. Vi ønsker at hver enkelt i sin bydel og i det fellesskapet man er en del av kan bidra, enten det er i tilknytning til skole, eldresentre, idrettslag, forening osv. Det er grenser for hva man kan vedta politisk, men hvordan vi organiserer oss spiller faktisk en rolle.

"Levende lokalsamfunn" og "myndige mennesker" er ideologiske slagord vi i Senterpartiet gjerne bruker. Vi tror vi alle får det bedre dersom vi blir flinkere til å bry oss om hverandre og samfunnet vi lever i. Den som er en del av et sterkt og godt fellesskap, har mindre sjanse for å falle utenfor.

Oslo skal være en rettferdig by, som tar vare på stor og liten, fattig og rik. Vi vil avskaffe hospitsene og heller skaffe alle som trenger det bolig. Vi vil øke bostøtten i byen med Norges desidert høyeste bostøttestruktur. Vi vil øke sysselsettingen blant innvandrerne i Oslo. Første punkt er å tilby norskopplæring til alle som ønsker det. Endelig vil vi fokusere på den store gruppen single, enslige og aleneboende, som ofte kommer dårlig ut økonomisk.

Vi ønsker å gjøre Oslo grønnere og romsligere. Senterpartiet vil føre en politikk for å ta hele landet i bruk. På den måten vil vi forhindre massiv sentralisering og begrense tilflyttingen til byen. I Oslo mener vi det kan gjøres mye for å redusere forurensningen fra biltrafikken, bedre arealplanleggingen og ruste opp våre offentlige møteplasser. Bevaring av grøntområder og oppussing av byrommene gjør Oslo triveligere.

Levende folkestyre utenfor EU

Det er vi som bor i Oslo som har ansvaret for byen vår. I dag har vi for liten innflytelse over egen by og egen hverdag. Altfor mange beslutninger fattes helt unødvendig av sentrale norske myndigheter og i EU-systemet. Måten byen er organisert på bidrar også til at folk flest har liten innflytelse og blir altfor passive i forhold til eget nærmiljø.

Oslo Senterparti ønsker å utvikle et levende folkestyre i Oslo. Flere beslutninger skal flyttes nærmere den enkelte innbygger, til den enkelte bydel og til den enkelte skole. Gjennom økt selvbestemmelse blir det mer interessant å delta i beslutningsprosessene, fordi de avgjørelsene som fattes får større betydning for egen hverdag. En slik politikk innebærer at vi aksepterer at det velges forskjellige løsninger. Det krever også at hver enkelt i større grad må ta standpunkt og ansvar.

Levende bydeler

- Det innføres direkte valg til alle bydelsutvalgene (den politiske ledelsen i bydelen).
- Bydelsutvalgene bør få flere folkevalgte representanter, én for hver påbegynte 1000 innbyggere.
- Flere oppgaver bør overføres til bydelene. Utgangspunktet bør være at bydelen har ansvaret for å tilrettelegge for alle de behovene innbyggerne har hvor det offentlige har en oppgave. I tillegg til barnehage, helsetjenester, fritidstilbud og eldreomsorg bør bydelene også få ansvar for grunnskolen.
- Bydelene må få reell beslutningsmyndighet i enklere lokale plan- og byggesaker (lokalt bygningsråd som f.eks. et lokalt bygningsråd for Groruddalen), kulturoppgaver, serverings- og skjenkebevillinger, integrering av flyktninger og innvandrere.
- Det er viktig at bydelene sikres reell makt og handlingsrom, og ikke bare er et nivå som setter ut i livet de beslutningene som er fattet av kommunen. Det bør være klare og sterke årsaker til at tjenestetilbudet skal bestemmes og tilrettelegges på kommunenivå.
- Det bør bli klarere linjer mellom den politiske ledelsen i bydelsutvalget og bydelsadministrasjonen. Den direkte linjen mellom administrasjonens ledelse og byrådet kuttes – bystyret og byrådet skal kun måtte forholde seg til bydelsutvalget.

Kommunen – mer enn en tjenesteprodusent

Når bydelene overtar flere oppgaver og mer av den løpende tjenesteproduksjonen, skapes det rom for at kommunen kan ha større oppmerksomhet på områder kommunen i dag er lite aktiv.

- Kommunen har en passiv rolle i forhold til å utvikle Oslo som kunnskapsby og senter for verdiskaping. Utover å legge forholdene til rette gjennom infrastruktur og helt elementær regulering, gjør kommunen ingenting. Som nærmere beskrevet i egne kapitler bør kommunen ha en strategi for å gjøre Oslo til en mer spennende kunnskapsby og dynamisk næringsregion.
- Det må bli langt større engasjement, bevisstgjøring og samordning for byplanlegging, estetikk og utvikling av grøntområder.

- Vi vil ha et mer synlig bystyre og byråd som skaper mer debatt om hvordan man utvikler byen, ikke bare diskuterer hvordan kommunen skal produsere offentlige tjenester.

En friere kommune – politisk og økonomisk

Det er forstemmende at Oslo kommune står med lua i hånda når det kommer krav ovenfra. Oslo Senterparti vil styrke Oslos politiske stemme overfor regjering og Storting, og overfor fjerne beslutningstakere i Brussel.

Senterpartiet er en forkjemper for kommunenes økonomi på Stortinget. Skal Oslo kommune være i stand til å yte innbyggerne gode offentlige tjenester, må kommunen samlet gi støtte til en slik politikk. Kommunen bør også søke å styrke sitt eget inntektsgrunnlag – salg av kommunale eiendommer er en kortsiktig løsning.

Oslo kommune må legge mer vekt på det gode prinsippet om at innbyggerne skal yte etter evne, og få etter behov. Man bør vurdere å differensiere kommunale avgifter mer.

- Ulike former for miljøavgifter innføres for å finansiere miljøtiltak.

Det bør tilrettelegges for at oppgaver som i dag utføres i kommunal regi, i større grad kan utføres av frivillige organisasjoner og stiftelser. Formålet er ikke å spare penger, men å skape bedre tilbud, større engasjement og frigjøre kommunal forvaltning for oppgaver.

Nei til EU og EØS

Oslo Senterparti mener EØS-avtalen er uheldig for Norge. Vi oppnår lite ekstra markedsadgang utover det en handelsavtale vil gi oss. Samtidig blir vi underlagt en omfattende overstyring og vedtak som går imot nasjonale og lokale interesser.

Eksempler er veterinærdirektivene som forbyr grensekontroll av matvarer og levende dyr, matsminkedirektivene som forbyr strenge grenser for tilsetningsstoffer i mat, direktiv som stiller unødig detaljerte krav til lekeplasser og gassdirektivet som tvinger Norge til å selge gassen i Nordsjøen billigere enn vi kunne gjort uten EØS-avtalen. Resultatet av dette er dårligere matkvalitet, unødige kostnader til utbedringer av lekeplasser og at det offentlige inntektsgrunnlaget svekkes. I EØS-avtalen har Norge vetorett mot direktiver vi ikke kan godta. Senterpartiet har flere ganger foreslått at Norge bruker vetoretten, men har ennå ikke fått gjennomslag for det.

Oslo kommune får innskrenket sitt handlerom på mange måter av EØS-avtalen.

EØS-avtalen definerer all kommunal støtte som statsstøtte. Overvåkningsorganet i EØS-avtalen, ESA (EFTA Surveillance Authority), er meget aktive i slå ned på slik støtte. Dette innskrenker blant annet mulighetene til å drive en aktiv næringspolitikk.

ESA vil i 2003 behandle et forslag som kan føre til at alle kommunalt eide kraftverk blir underlagt statens hjemfallsrett. Dette vil redusere verdien av kommunens kraftanlegg med mange milliarder kroner.

Krav om offentlige anbud og begrensede muligheter til å formulere andre kriterier enn pris, øker det offentlige byråkratiet og gjør det vanskeligere å finne gode lokale innkjøpsløsninger.

- Oslo kommune skal protestere tydelig når nye direktiver som svekker kommunens og innbyggernes interesser, er til behandling i Storting og regjering.
- Oslo kommune bør trosse ESA og EØS-avtalens bestemmelser når det kan forsvares ut fra lokale behov.
- Oslo kommune bør innlede samarbeid med andre kommuner for å påvise hvordan EØS-avtalen og et norsk medlemskap i EU vil svekke kommunenes interesser.

Kollektiv forkjørsrett

En samferdselspolitikk for framkommelighet og godt miljø!

En billett med Oslo Sporveier kostet i 1985 det samme som en liter bensin. I tillegg til at det er blitt relativt rimeligere å bruke bilen, har man samtidig brukt store ressurser på å bygge ut veinettet siden den gang. Kollektivtransporten er avspist med småpenger. Resultatet kan ikke overraske noen. Vi opplever en sterk vekst i bruken av privatbil, mens viktige deler av kollektivtilbudet bygges ned.

Vi vil legge grunnlaget for bedre miljø og framkommelighet gjennom tiltak som legger begrensninger på privatbilbruken og en omfattende satsing på kollektivtransporten.

Kollektiv forkjørsrett

- Samtlige 4 hovedbaner på T-banen kjøres med 10 minutters rute. T-banetunnelen mellom Majorstuen og Tøyen rustes kraftig opp for å ivareta sikkerhet og effektiv trafikkavvikling. En rask utbygging av T-baneringen skal sikres.
- Total busskapasitet doubles. Trikk prioriteres på de strekningene det allerede ligger skinnegang.
- Det legges om til bruk av miljøvennlige gass- og/eller hydrogenbuss. Ved valg av løsning skal langsiktig bærekraftighet vektlegges. Konvensjonelle og forurensende dieselbuss fases ut. Inntil dette kan skje, installeres anlegg for partikkelrensing på dieselbussene.
- Antall kilometer kollektivfelt og trikketraseer økes med 50 prosent.
- I tråd med normen ellers i Europa skal det til sammen ytes 50 prosent offentlig tilskudd til kollektivtransporten.
- Det etableres ett kollektivselskap for hele Stor-Oslo.
- Gratis månedskort til arbeidstakere skal ikke fordelskattes.
- Alle viktige kollektivstopp skal utstyres med elektroniske tavler som viser gjenværende tid til neste avgang. Et satellittbasert system sørger for automatisk oppdatering av trafikkinformasjonen.
- Trikk og buss skal gjennom lysprioritering gis forkjørsrett i alle kryss.
- I alle samferdselsplaner skal effekten på framkommelighet for gående, syklist og kollektivtransport av ulike tiltak vurderes.

- Det må være politisk styring med kollektivtransporten. For å sikre dette skal Oslo Sporveier og Sporveisbussene beholdes i kommunalt eie.

Sykkel

- Eksisterende planer for utbygging av gang og sykkelveier forseres kraftig.
- Det opprettes egen patrulje for å foreta enkle justeringer – senking av fortauskanter, tetting av hull, mindre traseendringer – for å øke framkommelighet og sikkerhet for syklistene.
- Sykkeltraseene merkes bedre.
- Ved ombygging av trafikkanlegg skal syklist og andre myke trafikanters framkommelighet og sikkerhet prioriteres høyere.
- Det satses på utbygging av sykkeltraseer i enveiskjørte gater slik at forholdene legges til rette for sykling mot kjøreretningen.
- Syklist som bryter trafikkreglene, skal kunne pålegges deltakelse i kurs om trafikkreglene. Alle skoleelever får utdelt materiell som presenterer de viktigste trafikkreglene for sykkel.
- Trafikkmyndighetene skal prioritere tiltak mot feilparkeringer i sykkeltraseer.
- Sykkelruter må følge korteste vei. Bilene kan enklere kjøre rundt.
- Det skal være like enkelt å ekspropriere eiendom til sykkel- og gangformål som til veiformål.

Vei

Veinettet i Oslo har i hovedtrekk en god struktur. Utfordringen er å sikre at det blir bedre samsvar mellom trafikkmengde og veisystemets kapasitet. Oslo Senterpartis hovedstrategi for å sikre dette er en sterk reduksjon i biltrafikken.

- Veipricing innføres i Oslo. Inntil det målet er nådd, vil partiet arbeide for økning og tidsdifferensiering av bompenggeavgiftene. Bompengene settes til 30 kroner i rushtiden.
- Det må gjøres unntak og tilpasninger i en ny bilpolitikk som tar hensyn til de behovene næringsdrivende har. Formålet med omleggingen er først og fremst å redusere unødig privatbilbruk.
- En større andel av bompenggeinntektene skal gå til sykkelveier og kollektivtrafikk.
- Tvungen parkeringsavgift innføres på alle parkeringsplasser i tilknytning til arbeidsplasser og butikker.
- Alle null-utslippsbiler, som el-biler og hydrogenbiler, skal slippe bompenger, veiavgifter og parkeringsavgifter.
- Nye veiutbygginger skal konsentreres om tiltak som gir lokale miljøgevinster, fjerner lokale flaskehals og bedrer veistandarden. Tiltak rettet mot å øke den generelle kapasiteten prioriteres ikke.
- Personbiler med 3 eller flere passasjerer får som en prøveordning mulighet til å kjøre i utvalgte kollektivfelt.

- Salting innenfor Ring 2 forbys. Salt er en stor forurensningsfaktor, og det bør heller satses på økte ressurser til brøyting, bortkjøring av snø og strøing av bygatene.
- For å øke effekten av strøingen bør nye teknikker som oppvarming av sanden og påføring av sand sammen med vann tas i bruk.
- Det tilrettelegges for flere snødepoter slik at problemer med bortkjøring og forurensning kan reduseres.
- Rydding og vasking av veiene må starte tidligere og bli bedre.

Sjøveien er miljøveien

- Havne- og losavgifter differensieres ut fra miljøkriterier.
- Målrettede prøveprosjekter for å redusere utslippene fra fergene, cruisebåtene og lastebåtene skal gjennomføres. Naturgass og hydrogen bør fases inn som drivstoff.
- Gode omlastingsmuligheter fra sjø til vei og jernbane er viktig for en effektiv og miljøvennlig godstransport.

En grønnere by!

Svak overordnet byplanlegging og mangel på konkrete tiltak gjør at Oslos fantastiske muligheter ikke utnyttes godt nok. Oslo sliter med dårlig luftkvalitet, og potensialet for å gjøre Oslo grønnere og triveligere er stort.

Oslo Senterparti vil at Oslo skal være blant de fremste byene i Europa når det gjelder miljøvennlige avfallssystemer, politikk for energireduksjon og arealplanlegging.

- Husholdningsavfall må deles opp i flere forskjellige avfallstyper enn i dag.
- Husholdninger som i forhold til antall familiemedlemmer har særlig stor mengde restavfall, eller som etter påtale fortsatt ikke kildesorterer, pålegges ekstra renovasjonsgebyr. Dette er i første rekke aktuelt der hver husholdning har egen avfallshåndtering.
- Hovedregelen bør være at avfall ikke skal deponeres, men gjenvinnes. Gjennom materialgjenvinning, energigjenvinning og kompostering kan avfall gå fra å være et problem til å bli en ressurs. Farlig avfall må lagres forsvarlig.
- Et revisjonsfirma får i oppgave å miljørevidere all kommunal aktivitet. Oversikt over status og de ti fremste forbedringspunktene presenteres på kommunens egne nettsider og i lokalavisene.
- Kloakksystem og renseanlegg rustes opp. Dette vil gi bedre vannkvalitet i Oslofjorden og mindre sykdom i befolkningen.
- Detaljerte kart over luft- og vannforurensning legges ut på Internett og oppdateres løpende med all den informasjonen kommunen selv har. Informasjon om helse- og miljøeffekter presenteres.
- Forurensning fra dårlige vedovner representerer et betydelig miljøproblem. Det gis økt støtte til utskifting til mer energieffektive og miljøvennlige forbrenningsovner.
- I de tilfellene dette lar seg gjennomføre, miljødifferensieres alle kommunale avgifter.
- Oslo kommune utvikler en omfattende Lokal Agenda 21-plan.

- Bekker og vassdrag som er bygd ned i bakken, løftes fram i dagen igjen.
- Det bør utarbeides en samlet plan for opprustning og systematisk vedlikehold av eldre parkanlegg.
- Hovedregelen skal være at det skal opparbeides grøntområder ved enhver regulering av arealer for ny utbygging.
- Markagrensen skal ligge fast.
- Vi sier nei til bygging av golfbaner på matjord.

Byplanlegging

Den store befolkningsveksten i Oslo de senere årene har gitt pressproblemer blant annet i form av sterkt økende boligpriser og sprengt kapasitet i kollektivtrafikken og på veiene.

Oslo Senterparti ønsker:

- Å legge til rette for å bremse veksten gjennom en politikk som tar hele Norge i bruk og gjennom å organisere planarbeidet i Oslo bedre.
- Nye næringsbygg med mange arbeidsplasser bør utelukkende bygges i områder med godt utviklede kollektivløsninger.
- Det bør føres en arealpolitikk der man legger stor vekt på at servicetilbud bygges ut i nærhet til boligområder og kollektivknutepunkt.
- Grønne lunger, parsell- og kolonihager er levende og viktige rekreasjonsområder. Det er derfor viktig å ta vare på og utvikle disse videre.

Energi

- Alle bygg som Oslo kommune selv bygger eller hvor kommunen yter tilskudd, skal ha vannbåren varme.
- Ved nybygg av større nærings- og boligbygg pålegges installasjon av vannbåren varme.
- Oslos fjernvarmenett bør utvides. Energiproduksjonen kan økes, for eksempel gjennom økt bruk av biobrensel og energigjenvinning fra avfall.
- I de tilfellene kommunen som reguleringsmyndighet har anledning til å stille særskilte miljøkrav, kreves det at alle private utbyggingsprosjekter over 500 kvadratmeter benytter vannbåren varme.
- Det lages et energiregnskap for alle kommunale bygg.

Renere luft

- SFTs grenseverdier for luftkvalitet skal oppfylles for alle deler av Oslo.
- Ved overskridelse av normene for luftforurensning skal innbyggerne informeres ordentlig. I perioder med mer enn 50 prosents overskridelse av normene må særlige tiltak settes inn, som forbud mot ovnsfyring og kjøreforbud for deler av bilparken.
- Kommunen bygger renseanlegg ved alle byens krematorier som tilfredstiller de svenske utslippskravene.

- Informasjon om utslipp til luft og vann fra private bedrifter i Oslo-området kartlegges nærmere og gjøres lett tilgjengelig for offentligheten over Internett.

Den dynamiske kunnskaps- og kulturbyen

En politikk for innovasjon og verdiskaping

Det er i dag knapt noen oppmerksomhet fra Oslo kommune om hvordan man skal legge til rette for kunnskapsutvikling, innovasjon og verdiskaping i regionen. Dette svekker regionens mulighet for å utvikle nye godt betalte arbeidsplasser, og kan bidra til å undergrave Oslos posisjon i den internasjonale konkurransen om næringsvirksomhet.

Oslo Senterparti mener kommunen må bidra til å utvikle en visjon og en strategi for å styrke næringsdynamikken i regionen. Dette vil bidra til et bedre næringslivsklima som stimulerer enkeltmennesker til nyskaping og kreativitet, og oppmuntrer til privat og aktivt eierskap.

- I dialog med næringsliv, forskere og nasjonale myndigheter bør man identifisere noen næringsområder hvor regionen har spesielt gode forutsetninger for å lykkes i den internasjonale konkurransen.
- Kompetansebehovet for bedriftene i regionen bør kartlegges, og i fellesskap med næringslivet bør det legges en strategi for kompetanseutvikling og rekruttering. Det bør være et mål å få til en mer allsidig rekruttering og tilflytting av kompetent arbeidskraft fra andre deler av verden.
- Kommunen må bli en aktør som bidrar til å utvikle og markedsføre universitetet og høyskolene i regionen. Kommunen bør også legge til rette for en tettere kontakt og et konkret samarbeid mellom læreinsitusjonene og privat og offentlig virksomhet. Blant annet bør det legges til rette for at studentene i større grad kan gjøre praktiske prosjektoppgaver som er relevante for virksomhet i regionen.
- Det bør stimuleres til utvikling av møteplasser og nettverk mellom bedrifter. Kommunen skal ikke selv være den som driver denne typen aktiviteter.
- Det bør etableres ett eller flere sentre som kan fungere som ”rugekasser” for nye kompetansebaserte bedrifter. I tillegg til lokaler kan slike sentre bidra med opplæring i å starte en bedrift, forretningsmessig rådgivning, bistand med å oppnå finansiering og teknologisk hjelp. Erfaring tilsier at vellykkede rugekasser er de som har spesialisert seg innen en spesiell teknologi eller type næring.
- Kommunen bør oppmuntre til videreutvikling av møteplasser der nyetablereren kan presentere sin forretningsidé for lokale investorer.
- Både offentlige og private virksomheter må bli flinkere til å nyttiggjøre seg den kompetansen innvandrerbefolkningen har. Kommunen bør selv ansette folk med mer mangfoldig bakgrunn og kompetanse enn i dag. Ved ansettelser bør folk med innvandrerbakgrunn prioriteres i tilfeller man har flere personer som er like godt kvalifisert.
- Kommunen må satse mer på virkemidler som kan øke og tilpasse den enkeltes kompetanse for arbeidslivet. Det blir viktig å få etablert gode systemer for

yrkesprøving, og nye modeller for dem som har behov for norskopplæring på arbeidsplassen.

- Det er viktig å sikre balanse mellom offentlige og private arbeidsplasser. Dersom det ikke er særskilte grunner til lokalisering i Oslo, kan offentlige arbeidsplasser med fordel legges utenfor byen.

Universitetsbyen

Oslo må bli mer aktiv i rollen som vertsby for landets eldste og største universitet og mange høyskoler. Det finnes en stor faglig kompetanse som i mye større grad kan utnyttes til hovedstadens beste.

Oslo Senterparti vil:

- Stille flere sentrumsnære tomter til disposisjon for utbygging av studentboliger.
- Jobbe for at Universitet i Oslo skal være en kvalitetsinstitusjon med særlig høy kompetanse på visse fagfelt etter internasjonal målestokk.
- Bidra til at utenlandske studenter og fagkrefter blir godt mottatt.
- Oslo kommune må jobbe aktivt sammen med universitetet for å få internasjonale fagkonferanser til Oslo.
- Ha en bevisst kommunal strategi for utnytting av studenter på bachelor- og masternivå til utgreivingsvirksomhet i kommunen. Det opprettes en egen kommunal stilling for å styrke kontakten med universitetet.
- Iverksette et omfattende og systematisk formidlingsprosjekt etter modell av NTNUs "Byen, elven og kunnskapen" / "Byen, bygdene og kunnskapen", i samarbeid mellom kommunen og universitetet. Dette kulturtiltaket, som bør være tilgjengelig for alle i Oslo, skal omfatte forelesninger, ekskursjoner og vandringer, ledet av fagfolk fra universitetet.

Videregående skole og voksenopplæring

Også altfor mange av byens videregående skoler har en teknisk standard og et vedlikehold som ikke tilfredstiller lovkravene. Dette er helt uakseptabelt. Ved mange skoler er det også en utfordring å få elevene til å ha en mer aktiv holdning til utviklingen av eget læringsmiljø.

Oslo Senterparti vil gi den enkelte skole større selvstyre og øke elevenes innflytelse over egen læresituasjon.

- Det opprettes flere yrkesfaglige klasser i forhold til allmennfag. Linjetilbudet på skolene i de østlige bydelene må bli mer variert med større innslag av linjene Musikk, dans og drama og Medier og kommunikasjon.
- For å skape en mer variert elevsammensetning endres modellen for valg av skole slik at flere går på den skolen de naturlig sokner til.
- Rektorene på den enkelte skole må få større frihet til nytenking og nye prosjekter.
- Elevombud må tilsettes i Oslo kommune.
- Om elevene i en klasse ber om det, skal elevombudet eller rektor inn og vurdere undervisningsform og overvære timer i enkeltfag.

- Alle elever skal to ganger i året foreta en evaluering av egne arbeidsmetoder og egne mål, og samtidig komme med forslag til hvordan opplæringen kan bli bedre.
- Tilbudet om voksenopplæring må opprettholdes minst på dagens nivå. Tilbudet bør fortsatt koordineres sentralt, men i større grad organiseres på bydelsnivå.

Grunnskolen og SFO

Skolene er i dag for lite integrert i nærmiljøet og ikke på samme måte som tidligere sentrum for fellesaktiviteter og kultur.

Oslo Senterparti vil at skolen skal være et levende samlingspunkt i lokalsamfunnet. Bydelspolitikere, frivillige organisasjoner, eldre og andre i nærmiljøet må trekkes med i utviklingen av skolen.

- Bevilgningene til vedlikehold av skolebygg økes kraftig slik at alle elever og lærere får et arbeidsmiljø som tilfredstiller de kravene arbeidsmiljøloven stiller.
- Rektorene på hver enkelt skole må få myndighet til å avgjøre om man kan inngå samarbeid med bedrifter som ønsker å bekoste investeringer mot å disponere lokalene.
- Det må bli enda enklere for skolene å leie ut lokaler. Til ideelle formål bør dette skje gratis. Til kommersielle formål bør markedspris betales.
- Grunnskolene overføres til bydelene. Vi vil ha lokalt engasjement og lokalt styre. Vi vil ha mindre sentralstyring og standardmodeller.
- Driftsstyrene må få større mulighet til å variere klasseløsninger og alternative pedagogiske opplegg. Frigjorte ressurser skal ikke brukes til nedbemanning, men til å styrke tilbudet til de svakeste elevene. Antall lærere per elev skal ikke gå ned.
- Elevene må få muligheten til å bli bedre kjent med egen bydel gjennom flere ekskursjoner. Besøk ved lokale bedrifter og institusjoner er en fin måte å styrke båndene i lokalmiljøet. Slike muligheter kan identifiseres på foreldremøter.
- Eldresentrene kan med fordel samlokaliseres med skolene. Kantiner og gymsaler kan med fordel brukes av andre enn bare skolens elever. Slik utnytter man ressursene bedre, og skaper møteplasser mellom generasjonene.
- Foreldrebetaling er uakseptabelt. Den offentlige skolen i Norge skal være gratis.
- Alle lærere må inn til intervju før ansettelse.
- Foreldremøter skal ved vanlig flertall kunne vedta forbud mot ulike materielle effekter ved skolen, som for eksempel mobiltelefoner.
- Det skal være skolehelsetjeneste ved den enkelte skole minst én dag i uken. Helsetjenesten skal ha faste lokaler ved hver skole.
- PP-tjenesten må være tverrfaglig, med sosionomer, psykologer og pedagoger.
- SFO må ha store nok arealer inne og ute. Det må tilsettes fagfolk, gjerne førskolelærere, og det må være et avgrenset antall elever per voksen.
- Prisene for skolefritidsordningen bør reduseres og differensieres etter foreldrenes inntekter.

En sprek og sunn by

Lite fysisk aktivitet og dårlig kosthold gir mindre trivsel og økte helseproblemer. Den enkelte har først og fremst ansvaret for seg og sine, men kommunen kan tilrettelegge bedre enn i dag.

Oslo Senterparti ønsker å gjøre idrett til et lavterskeltilbud og sikre mulighetene for organisert og uorganisert idrettsaktivitet over hele byen. Vi vil utvikle flere lokale møteplasser for å øke den sosiale trivselen.

- Idrettsanleggene må utnyttes bedre enn i dag. Alle idrettsanlegg som er i kommunalt eie eller som mottar kommunal støtte, skal i sin årlige innrapportering gjøre greie for besøkstall og aktivitetsnivå gjennom døgnet. Gjennom tilpasninger bør det legges til rette for at lag og foreninger i større utstrekning kan bruke de nasjonale idrettsanleggene.
- Svømmehaller som antas å ha større brukerpotensial enn dagens åpningstider gir mulighet til å utnytte, skal få rammer til å holde åpent fra 07.00 til 22.00. Andre modeller for drift og tilleggsaktiviteter bør vurderes. Oslo må få sitt eget badeland.
- Utbygging av små og fleksible nærmiljøanlegg er prioritert.
- Tilbudet med buss og bane må utvides for å bedre tilgangen til marka og til øyene.
- Badeplassene må opprustes med bedre sanitæranlegg og badeanlegg. Det bør tilrettelegges for privat kiosk- og kafévirksomhet.
- Kommunen må sikre at utviklingen av et nytt Bislet stadion blir realisert. Privat delfinansiering kan vurderes. Det nye anlegget må minimum tilfredsstille de kravene som stilles for å kunne arrangere EM i friidrett.
- I samarbeid med foreninger, organisasjoner og kanskje bedrifter/private, skal kommunen ha tilbud av møteplasser for ungdommer i alle bydelene.
- Alle elevene i grunnskolen bør få utdelt gratis frukt, grønnsaker og melk.
- Elevrådene ved videregående skoler som velger ikke å ha brus- og/eller sjokoladeautomater på skolen, premieres økonomisk.

Kunst og kultur ut til folket!

Oslo opplever en kulturell blomstring. Men mye kan gjøres for at byen skal bli enda mer spennende og at enda flere kan ta del i kulturaktiviteter.

Oslo Senterparti er opptatt av å sikre bredde og kvalitet i kulturtilbudet. Kulturaktiviteter må bringes ut i byrommet, og kulturen må gjøres mer tilgjengelig.

- Kommunen bør tilby rimelige verksteder og atelierer i lokaler som øker tilgjengeligheten for allmennheten.
- Alle barn i Oslo-skolen skal få et kulturpass som sikrer gratis adgang til kulturinstitusjonene i byen. Gjennom et enkelt og morsomt opplegg skal barna kunne samle poeng for å bli "kulturnavigatører". Alle skolebarn skal bli introdusert for dette i skolen, men familier og foreninger skal kunne være med på dette.
- Kulturskoletilbudet må opprettholdes på dagens nivå uten økt foreldrebetaling.
- Kinodriften i Oslo skal være kommunal for å sikre kvalitet og bredde. Skoleelever må ha et filmtilbud i nærmiljøet, enten gjennom klasse- eller skolebesøk ved den lokale kinoen der dette finnes, eller gjennom storskjermvisning på skolen.

- Deichmanske bibliotek må få nye lokaler til sin hovedfilial. Grunntilbudet ved bibliotekene skal fortsatt være gratis, men brukerbetaling kan vurderes ved utvikling av nye tilbud. Bibliotekfilialene, skolebibliotekene og bokbussene må opprettholdes. Bibliotekene bør videreutvikles som møteplass og arena for kulturformidling.
- Støtten til de smalere teatrene i byen og de frie teatergruppene må opprettholdes. Der det er behov, må kommunen stille fagpersonale og lokaler fritt til disposisjon.
- Bevilgningene til byantikvaren, byarkivet, Oslo bymuseum og til lokalhistorisk litteratur økes. Bibliotekenes lokalhistoriske samlinger må forbedres og systematiseres.
- Som målnøytralt fylke bør Oslo øke bruken av nynorsk.
- Kommunen må bedre legge til rette for og informere om foreldrenes valgfrihet når det gjelder opplæringsmål i grunnskolen. Sidemålsopplæringen må gjøres bedre og morsommere.

Tro og livssyn

Tros- og livssynsamfunnene spiller en viktig rolle i manges liv og er sentrale kultur- og holdningsformidlere i samfunnet.

Oslo Senterparti er opptatt av at vi bedre utnytter den ressursen som ligger i tros- og livssynsamfunnene.

- Det opprettes et systematisk prosjekt for utnyttelse av de ulike kirkesamfunnene og organisasjonene for å fremme integrering, toleranse og likestilling.
- Tros- og livssynssamfunn som vil drive sosialt arbeid i byen, får økonomisk og teknisk støtte fra kommunen.
- Til enhver tid på døgnet gjennom hele året bør det finnes en kirke i Oslo som er åpen som kan fungere som varmetue og sjelesorgmottak for dem som trenger det.
- Det må vurderes om kirker som går ut av bruk kan nyttes til kulturformål og stilles til disposisjon for frivillige organisasjoner.
- Verneverdige kirkebygg og kirkekunst må sikres, blant annet takmaleriene i Oslo domkirke. Dette er i hovedsak en statlig oppgave.

Rettferdig og trygg by

Utjevning og gode levekår for alle

Oslo er en god by å bo i for de aller fleste. Men de siste års høyrestyre har forverret levekårene for dem som er svakest stilt. Den opphopningen av dårlige levekår som vi finner i Oslo indre øst, er uakseptabel. Det som bl.a. skjuler seg bak tallene, er eldre innvandrere med overhyppighet av sykdommer som diabetes. Mange av disse kunne ha fått bedre levekår ved å få et tilbud som er tilpasset deres situasjon.

Oslo Senterparti vil skape en mer rettferdig by der universelle velferdstiltak er tilgjengelige for alle. I tillegg må det utvikles målrettede tiltak overfor dem som faller utenfor de generelle ordningene.

- Bruken av hospitser fases ut. Beboere får tilbud om kommunal bolig. Det haster mest å gjennomføre forbud mot å plassere barn på hospits.
- Kommunale leiligheter må tilbys i alle bydeler, også i de vestlige bydelene der boligprisene er høyest.
- TT-ordningen blir underlagt strengere individuell behovsprøving, samtidig som antall reiser økes kraftig.
- Sosialkontoret er i dag i altfor stor grad et sted der regelverkshåndheving og pengeutbetaling står i fokus. Sosionomene må ut i felten og drive aktivt oppsøkende arbeid. Sosialkontorene skal få en mer aktiv rolle for å hjelpe flest mulig til inntektsgivende arbeid.
- Også personer som ikke har utsikter til å komme i arbeid, må følges opp langt tettere. Sosial trening, normutvikling og aktiv grensesetting er nødvendig overfor dem som har store problemer.
- Det settes i verk målrettede helsetiltak for personer med de dårligste levekårene i Oslo.

Barnehager

Altfor mange sliter fortsatt med å få en egnet barnehageplass i nærheten av der de bor.

Oslo Senterparti mener barnehagetilbudet må være variert og brukertilpasset, og bygges ut slik at full behovsdekning sikres. Det bør legges til rette for at voksenpersoner på frivillig basis kan delta i barnehagenes aktiviteter.

- Barnehager må bygges ut i nærheten av boliger og større arbeidsplasser.
- Ved tildeling av barnehageplass skal nærhet til barnehagen vektlegges.
- Kommunen skal være forpliktet til å tilby alle som ønsker det barnehageplass eller støtte til barnepass på én måneds varsel.
- Alle barnehager skal få utstyr for kontinuerlig måling av inneklimate.
- Mange barnehager må opprustes for å gjøre driften enklere og mer effektiv, slik at mer tid kan brukes på barna.
- Det må oppmuntres til døgnåpne barnehager i tilknytning til arbeidsplasser med vakt- og turnusordninger.
- Mens det i dag føres oversikt over hvor mange som står på venteliste til barnehage i den enkelte bydel, bør det kartlegges hvordan etterspørselen fordeles geografisk.

Helse og eldreomsorg

Et godt og verdig tilbud om helsetjenester og eldreomsorg er selve kjernen i velferdsstaten. Mange borgere i Oslo føler seg usikre på om tilbudene er der når de trenger dem. Dette handler både om ressursbruk og om hvem kommunen tillater å drive disse tilbudene.

For å sikre stabilitet og kvalitet ønsker Senterpartiet at frivillige organisasjoner som Frelsesarmeen, Kirkens Bymisjon og sanitetsforeninger i størst mulig grad skal få drive omsorgstilbud. Vi tror på det engasjementet som frivillighetsselementet gir. Utover dette skal tilbudene i størst mulig grad drives av kommunen selv.

Senterpartiet går inn for:

- Et variert tjenestetilbud som vaktmesterordninger, hjemmehjelp, avlastningstiltak, hjemmesykepleie og matombringning – før sykehjem er det aktuelle tilbudet.
- Omsorgsboliger og boliger tilrettelagt for handikappede tilbys dem med behov for det.
- Sykehjemsplass i egen bydel må tilbys dem som trenger større omsorg.
- Alle får rett på enerom, og par må få bo sammen.
- Det opprettes et rådgivende eldreombud der eldre kan søke råd eller hjelp.
- Eldresentre som motiverer til økt sosial stimulans, bør få økt driftsstøtte.
- Eldreomsorgen holdes i kommunale hender og konkurranseutsettes ikke.
- Frivillighetsentralene sikres støtte framover i sitt viktige arbeid.

Kamp mot rusmisbruk og vold

Misbruk av rusmidler medfører store kostnader for den enkelte og for fellesskapet. Det økte rusmisbruket og økningen og forråingen av volden i Oslo er en trussel for oss alle.

Oslo Senterparti vil ha en langt tettere og strengere oppfølging av de tyngste rusmisbrukerne. Personer som opptrer voldelig, må oppleve rask og konsekvent respons.

- Forebygging skal gjennomsyre alt kommunalt ungdomsarbeid.
- Miljøer der muslimske verdier har stort gjennomslag, har mindre rusrelaterte problemer. I en flerkulturell by er det viktig å spille på de mulighetene et mangfold gir for eksempel i forhold til normformidling i skolen og i ungdomsarbeid.
- Det er nødvendig med et bedre behandlingstilbud til rusmisbrukere enn det vi har i dag. Selv for dem som er motivert for å kutte ut misbruket, finnes ikke et tilstrekkelig tilbud.
- Behandlingstilbud for narkomane utbygges slik at alle som ønsker det får tilbud enten om medikamentfri behandling eller metadon/subutex. En forutsetning for at dette skal fungere er en tett oppfølging og beskjefligelse av den enkelte.
- Politiet får mer ressurser til å drive forebyggende arbeid slik vi har sett at politiet på Stovner har gjort det i nært samarbeid med foreldre, skole og frivillige organisasjoner.
- Livskvaliteten til misbrukerne må økes ved bedre botilbud og større offentlig ansvar for kosthold og helsetjeneste.

Flerkulturell by

Siden 1988 har antallet ikke-vestlige innvandrere i Oslo blitt mer enn fordoblet. Mer enn 100 000 mennesker tilhører en etnisk minoritet. Oslo-skolen er en flerkulturell skole med elver som tilhører 125 forskjellige språkgrupper. Dette skaper utfordringer, men også mange muligheter som må utnyttes bedre.

Oslo Senterparti vil ha en langt tettere oppfølging av den enkelte innvandrer og innvandrerfamilie. Samtidig må de etniske minoritetene bidra med sine erfaringer for å sikre en vellykket integrering. En anerkjennelse av verdien av mangfold og den enkeltes evner må ligge til grunn for det arbeidet som gjøres.

- Kapasiteten og kvaliteten ved norskopplæringen styrkes.
- Det utvikles sterkere insentiver slik at norskopplæringen i praksis oppleves som obligatorisk. Særskilte tiltak rettes inn mot innvandrerkvinner.
- Morsmålsundervisningen må styrkes.
- Moderat kvotering brukes for å sikre flere med minoritetsbakgrunn arbeid i offentlig sektor.
- Det gis tilbud om gratis kjernetid i barnehage til alle barn fra innvandrerfamilier for å fremme tidlig språktrening. På skoler med særlige utfordringer bør også skolefritidsordningen gjøres gratis for barn som er avhengig av språktrening.

Aleneboende

I Oslo er mer enn halvparten av husstandene enpersonhusholdninger. Aleneboende med lave inntekter sliter mer økonomisk enn andre, fordi de ikke har noen å dele utgiftene med, og fordi mange utgifter er slik bygd opp at de treffer alle husstander likt.

Oslo Senterparti mener det er på tide at Oslo tar seg bedre av sine mange aleneboende.

- Kommunale avgifter vris fra fastbeløp per husstand til betaling etter forbruk.
- Bostøtten for aleneboende økes.
- Tilgangen til husbanklån for aleneboende bedres.
- Aleneboende som tjener under kr 180 000, bør få et eget skattefradrag.
- Rammen for kommunale etableringslån som også omfatter aleneboende økes.
- Det gis kommunal støtte til organisering av besøkstjenester for gamle aleneboende.

Funksjonshemmede

Altfor mange funksjonshemmede opplever store utfordringer i forhold til å leve "normale" liv.

- Alle arbeidsplasser, offentlige bygninger og forretningsbygg skal planlegges og bygges slik at de er lett tilgjengelige og tilrettelagt for funksjonshemmede. I motsatt fall gis ikke byggetillatelse.
- Det gis støtte til at flere ordinære taxier skal kunne transportere bevegelseshemmede. Slik skal det bli enklere å få tak i egnet transportmiddel på kort varsel.
- Kollektivtransporten må gjøres mer tilgjengelig for funksjonshemmede som har problemer med å orientere seg og som er bevegelseshemmet.

- Oslo Sporveier må utvikle en plan for å evakuere personer som ikke selv kan ta seg ut av offentlige transportmidler i nødsituasjoner.
- Forholdene må legges til rette for å ansette flere funksjonshemmede i kommunal virksomhet.
- Foreldre med funksjonshemmede barn må få nødvendig avlastning og støttekontakt.

Homofile

Selv om de fleste homofile har gode kår i Oslo, er det mange av dem som er i fasen hvor de finner ut av egen legning og står fram med denne, som har det tøft.

Oslo Senterparti mener at man med enkle tiltak kan gjøre situasjonen for dem som er mest sårbare langt bedre.

- I seksualundervisningen i skolen bør det opplyses om hvor man finner mer informasjon om homofili og nettverk for homofile. Kommunen bør samarbeide med legestudentenes frivillige seksualopplysningsvirksomhet i skolene.
- Homofiles organisasjoner må stimuleres til å drive sosialt arbeid.
- Ungdomsgruppa for homofile får økt støtte til sitt informasjonsarbeid.

Byutvikling – der du bor

Senterpartiet vil noe – der du bor. Om du bor midt i sentrum, på Grünerløkka, i Groruddalen eller på Røa, vil vi jobbe for at du skal være stolt av å bo i bydelen din. Hver bydel har sin egenart.

Byutvikling, estetikk og landskapsrom

Alle reguleringsmessige og bygningsmessige tiltak i Oslo må besluttes ut fra hva disse gir tilbake til byen og byens innbyggere av livskvalitet.

Senterpartiet vil at bygninger og etablerte strøks egenart bevares. Derfor bør Riksantikvarens og byantikvarens faglige vurderinger tillegges større vekt når kryssende hensyn oppstår.

- Det må i større grad satses på en mer helhetlig estetikk, arkitektur og utforming av Oslo som by. Kommunens arbeid med estetikk, arkitektur og utforming må samordnes hos en koordinator.
- Rehabilitering av eldre områder må skje i tråd med historisk-arkitektoniske retningslinjer.
- Ved utbygging av nye områder er hensyn til landskaps- og byrom et ufravikelig krav.
- Om retningslinjene for rehabilitering og utbygging ikke følges, må kommunen gripe inn langt tøffere enn det som er tilfellet i dag.
- Ulovlig reklame skal bøtelegges aktivt.
- Vi går imot bygging av høyhus i Oslo utenfor områder der slike ikke allerede eksisterer.

Flere og rimeligere boliger

Alle bør ha rett til å eie eller leie en bolig til en pris de kan make. Boligpolitikken i Oslo er uten styring under det sittende byrådet. For folk som ikke er kommet inn på boligmarkedet er det knapt overkommelig å få seg egen bolig.

Sp vil satse på økt bygging av utleieenheter og enheter som er skjermet for den ordinære markedskonkurransen.

- Et omfattende program startes for bygging av ikke-kommersielle utleieboliger, lavinnskuddsboliger, studentboliger og små eierboliger, enten ved nybygg eller rehabilitering. Boligene kan organiseres bl.a. gjennom kommunale eller private stiftelser eller som lavinnskuddsboliger i borettslag.
- Kommunale tomter stilles til disposisjon for sosial boligbygging.
- Husbankens kostnadsrammer i pressområdene økes, slik at det blir mulig å få husbankfinansiering også her. Husbanken skal også gi lån til kjøp av ettromsleiligheter og i større grad åpne for finansiering av kjøp og istandsetting av brukte boliger.
- Husbanken skal også skal gi lån til folk med midlere inntekter. Husbanken skal fortsatt være en allmenn boligbank.
- Det gis særlig støtte til bygging av enkle, nøkterne boliger og bofelleskapsløsninger i kommunal regi, som kan erstatte hospitsene.

Teknisk sektor

Senterpartiet konstaterer at det allerede er gjennomført privatisering og konkurranseutsetting av tekniske oppgaver i kommunen. En evaluering av disse ut fra hensynet til innbyggernes krav på behovsdekning av offentlige tjenester, må foretas kontinuerlig. Nye tiltak må ikke gjennomføres før slik evaluering foreligger.

Senterpartiet mener at vann- og avløpsetaten, brann- og redningsetaten og deler av det alminnelige renholdet skal defineres som en ren kommunal oppgave. Byens innbyggere skal være trygge på sikret tilgang og kvalitet i disse velferdstjenestene.
